

Handläggare
Stina Airijoki
08-508 26 063**Till**
Trafiknämnden
2019-04-25

Gångstråk Norrtullsgatan vid Karlbergsvägen. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av framkomlighetsåtgärder längs gångstråket Norrtullsgatan vid Karlbergsvägen till en investeringsutgift om 5,2 mnkr.
2. Trafiknämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Fredrik Alfredsson
T.f. FörvaltningschefMattias Lundberg
AvdelningschefJenny Carlsson
Enhetschef

Sammanfattning

Förslaget till åtgärder för ökad framkomlighet och attraktivitet för gående längs Norrtullsgatan är ett resultat av uppdraget om ökad gångvänlighet längs gångstråket från Medborgarplatsen-Norrtull, vars program redovisades i trafiknämnden i april 2016. Gångstråket mellan Hagastaden och Söderstaden är dessutom ett av fem strategiskt viktiga stråk som pekas ut i handlingsplanen till Stockholms stads gångplan. Detta beslut omfattar åtgärder på Norrtullsgatan inom första kvarteret norr om Odenplan, mellan Karlbergsvägen och Surbrunnsgatan.

Projektet syftar till att ge bättre framkomlighet och attraktivitet för gående genom omreglering av Norrtullsgatan mellan Karlbergs-

Trafikkontoret
TrafikplaneringFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 063
Växel 08-508 27 200
stina.airijoki@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

vägen och Surbrunnsgatan från väg till torgyta utan motorfordons-
trafik. I samband med detta ges platsen en ny gestaltning, där
användning av platsen för gående och cyklister framgår. Platsen får
generösa ytor för gående, ny genomgående dubbelriktad cykelbana,
ny möblering och belysning samt nya träd. Övergångsstället över
Karlbergsvägen breddas.

Lösningen är en del av ett längre stråk, som sträcker sig från
Norr tullsgatans anslutning till Norra Stationsgatan och framväxande
Hagastaden i norr till Drottninggatans förlängda gågata vid
Kungstensgatan i söder samt ansluter till kollektivtrafikknutpunkten
vid Odenplan. Längs stråket genomför kontoret samtidigt flera
andra projekt; med vilka genomförandet av dessa åtgärder måste
samordnas i tid och omfattning.

Totalt beräknas genomförandet av åtgärder för ökad framkomlighet
och attraktivitet för gående på Norr tullsgatans första kvarter norr
om Odenplan till en utgift om 5,2 mnkr. Centrala medel för
klimatinvesteringar har sökts för anläggande av ny växtbädd och
nya träd till en utgift om 500 tkr, vilket kan komma att minska
kontorets utgifter i projektet.

Bakgrund

Förslaget till åtgärder för ökad framkomlighet och attraktivitet för
gående längs Norr tullsgatan är resultat av uppdraget om ökad
gångvänlighet längs gångstråket från Medborgarplatsen-Norr tull,
vars program redovisades i trafiknämnden i april 2016. Programmet
pekar på behovet av att stärka stråket för gående och föreslår
åtgärder för detta på kort och längre sikt. Gångstråket mellan
Hagastaden och Söderstaden är dessutom ett av fem strategiskt
viktiga stråk som pekas ut i handlingsplanen till Stockholms stads
gångplan, vilken antogs av kommunfullmäktige våren 2016.

Gångstråket har utretts och gångtrafikens förutsättningar har
analyserats, med fokus på gångplanens fyra värdeord, att invånarna
ska *kunna, vilja, veta* och *våga* gå. Gående ska kunna (tillgängliga
och rena gångytorna ska finnas), vilja (ska vara attraktivt), veta (ska
vara pedagogiskt och överblickbart) och våga (ska vara tryggt och
säkert) gå längs Norr tullsgatan.

Detta beslut omfattar åtgärder på Norr tullsgatan inom första
kvarteret norr om Odenplan, mellan Karlbergsvägen och
Surbrunnsgatan.

Platsens förutsättningar

Norrtullsgatan mellan Karlbergsvägen och Surbrunnsgatan, är en del av ett längre gångstråk, som sträcker sig från Norrtullsgatans anslutning till Norra Stationsgatan i norr där Hagastadens stadsutveckling växer fram, till Drottninggatan förlängda gågata vid Kungstensgatan i söder. Detta avsnitt av Norrtullsgatan förbinder huvudcykelstråken på Surbrunnsgatan och Karlbergsvägen med varandra. Odenplan är en viktig kollektivtrafikknutpunkt med både bussar, tunnelbana och pendeltåg, och har i Citybanan Sveriges näst största tågstation sett till antalet resenärer. Enligt programmet för gångstråket, är Norrtullsgatan norr om Odenplan en levande bostadsgata med flera målpunkter i form av uteserveringar och arbetsplatser samt skolor och vårdinrättningar. Gatan är trädplanterad, men träden har dåliga växtförutsättningar och har blivit färre med tiden.

Figur 1. Åtgärderna omfattar Norrtullsgatans första kvarter norr om Odenplan (orange markering).

Flödet av gående, cyklister samt motorfordon har studerats på platsen vid flera tidpunkter, både strax före och under tiden för tillfällig omreglering inom Levande Stockholm. De gående är betydligt fler än alla andra trafikslag på platsen, vilket också visar sig genom att de som går tar för sig av hela gatans bredd, från fasad till fasad, när man rör sig inom kvarteret. Dagens gångtytor är allt för snålt tilltagna i förhållande till mängden gående på platsen. Under en genomsnittlig vardag passerar 20 000-25 000 gående och 1 500 cyklister genom kvarteret. Detta motsvarar ungefär samma mängd gående som längs Biblioteksgatan. Mängden gående längs

med Karlbergsvägens gångbana tvärs Norrtullsgatan, är något fler. Flödet av motorfordon på platsen är mycket begränsat. Sedan sommaren 2018 har kvarteret varit reglerat med motorfordonstrafik förbjuden. De gående är fler direkt norr om Odenplan än direkt söder därom. I dagsläget avtar mängden gående snabbt ju längre norrut man kommer längs stråket. En fortsatt utbyggnad av Haga-staden i norr kan med tiden förväntas öka mängden gående även i de norra delarna av stråket.

Samordning med angränsande projekt

I angränsning till gångstråket på Norrtullsgatan genomför kontoret samtidigt flera andra projekt; söder om Odenplan är förlängningen av Drottninggatans gågata upp till Kungstensgatan, samt parkupprustning av Observatorielunden inklusive nya entrépunkter från Norrtullsgatan, i ett slutskede. Dessutom planeras anläggande av en ny gångtunnel med koppling mellan Odenplans tunnelbana och pendeltåg och södra Norrtullsgatan vid korsning med Odengatan samt cykelprojekt Odengatan/ Surbrunnsgatan. Längs norra Norrtullsgatan planeras för nya gatuträd, med bättre levnadsvillkor. Alla dessa projekt måste detta projekt samordnas med i tid och omfattning.

I dagsläget är det aktuellt att genomföra åtgärder på Norrtullsgatans första kvarter norr om Odenplan. Resten av Norrtullsgatan upp mot Norrtull avvaktar trädrenoveringar och omfördelat gaturum, vilket planerar genomföras inom kort. Utförandet av denna del sker etappvis, ett eller ett par kvarter per år. Norrtullsgatan söder om Odenplan påverkas vid planerad byggnation av gångtunnel vid Odenplan, med planerad omledning av trafik under byggtiden. Det är också inom det första kvarteret norr om Odenplan som de gående är flest och behovet av utökade gångytor är tydligast.

Delar av Norrtullsgatan vid Odenplan har givits tillfällig utformning och reglering inom Levande Stockholm under 2017 och 2018. Detta har gjort det möjligt att tillfälligt testa olika åtgärder för att stärka det utpekade gångstråket. Första kvarteret av Norrtullsgatan norr om Odenplan, ingick under sommaren 2018 i Levande Stockholm, då gatan tillfälligt gjordes om till gågata med ny möblering. Under vintern 2018/2019 var platsen vintergånggata i Levande Stockholm – vinter (se figur 2). Under hela denna tid har gatan varit avstängd för motorfordonstrafik.

Figur2. Norrtullsgatan sedd från Surbrunnsgatan söderut, tillfällig utformning under vintern 2018/2019.

Efter utvärdering av genomförda tillfälliga åtgärder föreslås nu permanent omreglering och ny gestaltning.

Föreslagna åtgärder

Norrtullsgatans första kvarter norr om Odenplan föreslås få ny utformning och reglering, från väg till torgyta. Detta är också i linje med det program som togs fram för gångstråket Medborgarplatsen-Norrtull 2016, där denna del av Norrtullsgatan föreslogs bli bilfri. Tidigare gatuområde omvandlas till en plats utan motorfordon, med generösa ytor för att gå och vistas (se figur 3). Norrtullsgatan är inte ett utpekad stråk i cykelplanen, utan har en lokal funktion för cyklister, förutom detta avsnitt som förbinder huvudcykelstråket på Surbrunnsgatan med Karlbergsvägen. Här planeras för en 2,5 m bred genomgående dubbelriktad cykelbana avgränsad med kantsten och nivåskillnad från övrig torgyta. Befintligt övergångsställe över Karlbergsvägen mot Odenplan breddas, för att ge gående ökad framkomlighet i denna koppling. Cykelpassagen över Karlbergsvägen förskjuts någon meter österut för att bättre ansluta till den nya cykelbanan över Norrtullsgatans torg.

Figur3. Illustration av ny utformning av Norrtullsgatan mellan Karlbergsvägen och Surbrunnsgatan, som en bilfri torgyta med träd och sittmöbler samt separerad cykelbana.

För att ge platsen ökade vistelsekvaliteter föreslås ny möblering och belysning samt nya träd i en central möbleringszon, samtidigt som tillräcklig yta för gående skapas längs båda fasaderna. Torgytan anläggs i betongplattor med inslag av återanvänd natursten. Under torgytan anläggs växtbäddar med biokol för träden, vilket också bidrar positivt till platsens förmåga att hantera dagvatten.

Citybanans station vid Odenplan, som öppnades sommaren 2017, tillsammans med pågående utbyggnad av Hagastaden, har lett till fler gående på Norrtullsgatan och fler boende och arbetande i närområdet. Omvandlingen av Norrtullsgatans första kvarter norr om Odenplan, från väg till torgyta syftar till att ge bättre framkomlighet och ett attraktivt stråk för gående samt förutsättning att ta om hand om ett ökat antal gående. Cyklister ges en reserverad yta att passera platsen, vilket garanterar dem fortsatt god framkomlighet. Platsen fungerar både som en mötesplats och ett stråk att röra sig i. Torget blir en tydlig entré till Norrtullsgatans länk norrut.

På Norrtullsgatan mellan Surbrunnsgatan och Vidargatan utreds möjligheten till tillfällig utformning i avvaktan permanent omfördelning av gaturummet i samband med ledningsomläggning och nya trädplaceringar. Syftet är att gatans utformning tydligare ska visa att den enkelriktas för motorfordon söderut, utan att påverka de funktioner som idag finns på gatan, dessutom ska möjlighet ges till avskild yta för motriktad cykeltrafik.

Ärendets beredning

Det program för gångstråket som ligger till grund för förslaget, har tagits fram av trafikkontoret, med synpunkter från exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och redovisades för trafiknämnden 2016. Därefter har ärendet beretts inom trafikkontoret. I samband med den tillfälliga utformningen av platsen sommaren 2018, inom ramen för Levande Stockholm, har synpunkter på platsens utformning och funktion hämtats in från boende och verksamheter.

Analys och konsekvenser

Måluppfyllelse och konsekvenser för gångtrafik

De föreslagna åtgärderna förväntas öka gångvänligheten på stråket och bidrar till Gångplanens fyra värdeord *kunna, vilja, veta* och *våga* gå. Generösa gångytor, nya sittplatser och träd ökar framkomligheten och attraktiviteten och gör att fler kan och vill använda gångstråket. Torget blir en tydlig entré och pekar ut riktningen till Norrtullsgatans länk norrut och kan leda till att gångstråket förstärks och nyttjas av fler.

Konsekvenser för tillgänglighet

Åtgärderna i form av nya sittplatser och generösa gångytor samt en avgränsad bana för cyklister ökar tillgängligheten för personer med rörelsehinder. Behov av angöring för boende eller besökande med funktionshinder, kan lösas inom rimligt avstånd i angränsade kvarter, vilket också varit fallet sedan gatan fick ny reglering i och med Levande Stockholm sommaren 2018.

Konsekvenser för trafiksäkerhet

Den nya torgytan med jämn beläggning, leder till minskad risk för fallolyckor, vilket varit den vanligaste olyckan på platsen de senaste tio åren. Att ge både gående och cyklister tillräckliga och avgränsade ytor att röra sig på, minskar konflikter mellan dessa trafikslag. Att stänga Norrtullsgatan för genomfartstrafik mot Karlbergsvägen, kan bidra till minskade fordonsflöden längs resten av stråket, vilket är positivt för gående och cyklister.

Konsekvenser för cykeltrafik

En avgränsad cykelbana ger cyklister fortsatt god framkomlighet över torget och förbinder cykelstråken på Surbrunnsgatan och Karlbergsvägen med varandra.

Konsekvenser för övrig trafik

Förändringen bedöms inte innebära några större negativa konsekvenser för motorfordonstrafiken. Till sommaren 2018 stängdes Norrtullsgatan av för motorfordonstrafik mellan

Surbrunnsgatan och Karlbergsvägen, inom ramen för Levande Stockholm. Innan avstängningen visade mätningar på ca 1 700 fordon/dygn på den nu avstängda delen. Ett skäl till de låga trafikflödena är att gångbanan på Karlbergsvägen sedan tidigare varit genomgående. Efter avstängningen ligger flödet på ca 1 400 fordon/dygn på sträckan norr om Surbrunnsgatan. Den trafik som har ärenden dit verkar alltså hittat andra körvägar. Omvägarna som uppstår är som mest två kvarter. Med avstängningen har också trafik som vid högersväng in på Norrtullsgatan från Karlbergsvägen kunde blockera körbanan på Karlbergsvägen försvunnit. Norrtullsgatan mellan Karlbergsvägen och Surbrunnsgatan föreslås därför fortsatt vara avstängd för motorfordonstrafik. De lastplatser som tidigare fanns på platsen har flyttas permanent till angränsade kvarter på Karlbergsvägen. Dagens lastplats på Surbrunnsgatan utökas något med detta förslag och en ny lastplats tillkommer på Norrtullsgatan norr om Surbrunnsgatan i angränsande kvarter.

Konsekvenser för miljö och klimat

Genom plantering av fem nya träd och anläggande av ny växtbädd med biokol under torgytan, bidrar platsen positivt till en långsiktig hållbar utveckling. Belastningen på miljön minskar genom att halterna av koldioxid och partiklar i luften sänks. Dessutom har växtbädden en fördröjande effekt på dagvatten. Genom att utnyttja dagvatten för bevattningen av träd och skapa en bättre livsmiljö för gatuträden får platsen ett bättre lokalklimat. Att fördröja dagvattnet ger även träden bättre förutsättningar att klara av extrem torka. Norrtullsgatan ligger i ett avrinningsområde med konstaterat behov av ökad dagvattenfördröjning, för att minska risken för översvämning.

Ekonomi

Den sammanlagda investeringsutgiften för föreslagna åtgärder beräknas till 5,2 mnkr. Projektet beräknas kunna inrymmas inom nämndens investeringsplan 2019. Centrala medel för klimatinvesteringar har sökts för anläggande av ny växtbädd och plantering av nya träd, till en utgift om 500 tkr. Om dessa beviljas minskar kontorets utgifter i projektet.

Planerade åtgärder	Utgift (tkr)
Torgyta	2 400
Träd och växtbäddar	500
Belysning	100
Tillfällig utformning ett kvarter	50
Breddning av övergångsställe	550
Bygglledning	200

Risk och oförutsett	400
Summa	4 200

Till utgifterna i tabellen ovan kommer redan utförd utredning och projektering samt kontorets egen tid, en utgift på totalt 1 mnkr. Åtgärderna medför att kostnaderna för drift och underhåll ökar marginellt. Utökad gångyta med nya sittplatser och träd, samt utökad belysning på tidigare gatumark, medför ökade kostnader för drift och underhåll.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,3 mnkr från och med 2020. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 1,0 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Jämställdhetsanalys

Studier visar att skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm är relativt små och trenden är att de flesta skillnaderna minskar över tiden. I dagsläget är det något fler kvinnor än män som reser till fots. Kvinnor reser också något mer med kollektivtrafik, vilket ofta börjar och slutar med en gångresa. Därför kan en satsning på ökad gångvänlighet upplevas som att den i något högre grad kommer till nytta för kvinnor. Samtidigt är ökad gångvänlighet och nya vistelsekvaliteter i de offentliga rummen gynnsamt för alla grupper i samhället.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av framkomlighetsåtgärder längs gångstråket Norrtullsgatan mellan Karlbergsvägen och Surbrunnsgatan till en investeringsutgift om 5,2 mnkr. Centrala medel för klimatinvesteringar har sökts för anläggande av nya växtbäddar och plantering av nya träd, till en utgift om 500 tkr. Om dessa beviljas minskar kontorets utgifter i projektet.

Trafiknämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Slut